

ТЕМА НОМЕРА

ЛЮДМИЛА ДАВИДЕНКО – опора і надія для жителів 208-го округу

Перемога у виборах по 208-му виборчому округу для Людмили Давиденко – справа принципова і надважлива. Вона хоче довести, що трагічна смерть її чоловіка, народного депутата Валерія Давиденка, не покладе край усім його світлим починанням і задумам. Адже за його сприяння в громадах округу зроблено дуже багато добрих справ: це відремонтовані дороги, школи, збережені садочки, проведені освітлення, збудовані амбулаторії та багато інших важливих проєктів. Людмила Давиденко має намір продовжити системно розвивати Чернігівщину.

Продовження на стор. 4 ▶

Качанівку відновлять в рамках проєкту «Велике будівництво»

Національний історико-культурний заповідник «Качанівка» внесено до переліку 100 об'єктів, які будуть реконструйовані в межах Національної програми «Велике будівництво». Глава держави відвідав заповідник під час робочої поїздки до Чернігівської області.

Заповідник «Качанівка» – єдина садиба в Україні, що зберегла цілісність планувального рішення ансамблю, свою стильову єдність. У головному палаці садиби, побудованому в стилі неокласицизму, збережено автентичний інтер'єр. Однак будівля та садиба загалом потребують реконструкції, тож генеральний директор заповідника Володимир Буренко звернувся із заявкою про внесення історичної пам'ятки до програми реконструкції, «щоб зберегти цю перлину для наступних поколінь, зробити більш привабливою». Було розроблено всю необхідну проектно-кошторисну документацію.

Володимир Зеленський підтримав це й зазначив, що заповідник уже внесено до програми. Президенту було представлено програму розвитку заповідника. На переконання керівництва, «Качанівка» має гарні перспективи, адже цікава своєю історією, є одним із найпривабливіших туристичних «магнітів» Чернігівщини. Архітектурний ансамбль садиби налічує 24 об'єкти. У головному палаці є кімната, присвячена Тарасу Шевченку. Кобзар був у добрих стосунках з господарями садиби та відвідував її чотири рази.

Садибу оточує парк, що є пам'яткою садово-паркового мистецтва.

Щороку «Качанівку» відвідують понад 30 тисяч туристів як із різних регіонів України, так і зарубіжних. Із ремонтом доріг потік відвідувачів лише зростає.

Сучасна амбулаторія для жителів найбільшого села Носівської громади

У селі Володькова Дівиця, що входить до Носівської громади, – радість. Тут урочисто відкрили нову сучасну амбулаторію, на яку люди довго чекали. У медзакладі працюватимуть сімейні лікарі та вузькі спеціалісти. До того ж амбулаторія забезпечена всім потрібним: від сучасних меблів до обладнання. На свято до громади завітав народний депутат Борис Приходько, який наголосив на тому, що будівництву медзакладу передувала багаторічна робота.

Продовження на стор. 3 ▶

ГЧ

Анна Коваленко очолила Чернігівську облдержадміністрацію

Президент Володимир Зеленський під час свого візиту на Чернігівщину представив нову очільницю області. Нею стала 29-річна Анна Коваленко. Під час Революції гідності вона була сотницею 39-ї жіночої сотні Самооборони Майдану. Останнім часом працювала заступницею міністра розвитку громад і територій. Тепер вона єдина в Україні жінка-губернатор.

Продовження на стор. 2 ▶

ГЧ

Підйом удосвіта та праця до ночі: будні сільської жінки

У Євгенії Лузан, жительки села Івашківка Городнянського району, кожен день починається о 5-й ранку з годування худоби. А в самої не завжди є час навіть кави випити. Багато роботи і на городі. Вона починається, щойно зійде сніг, і триває до пізньої осені. Звісно, що найгарячіша пора – це літо, коли на дачу до звичних справ треба ще й сіно заготовляти.

Продовження на стор. 5 ▶

ГЧ

Як йога змінила життя чернігівки Анни Приходько

Чернігівці Анні Приходько заняття йогою допомогли знайти гармонію з собою і дали поштовх до творчості та навіть відкриття власної справи. Займатися йогою вона почала, аби гармонізувати свій стан. Адже виникали проблеми зі здоров'ям, які утруднювали дихання. Це впливало на емоційний стан і на стосунки в родині. На щастя, проблеми вдалося вирішити.

Продовження на стор. 7 ▶

Нова губернаторка та землі в комунальну власність громад: результати візиту президента на Чернігівщину

Президент України Володимир Зеленський відвідав Чернігівщину. Гарант побував у Національному історико-культурному заповіднику «Качанівка», в якому представив нову очільницю області. Нею стала 29-річна Анна Коваленко.

«Важливо, щоб людина була порядна, чесна і професійна. Я вважаю, що ця людина є такою», – сказав Володимир Зеленський, президент України.

Під час Революції гідності Анна Коваленко була сотницею 39-ї жіночої сотні Самооборони Майдану. У 2014 році балотувалася до Верховної Ради за 206-м округом. У 2019 році була нардепом, потім заступницею голови Офісу президента. Останнім часом працювала заступницею міністра розвитку громад і територій. Тепер вона єдиною в Україні жінка-губернатор.

«Буду робити все від мене залежне, аби стрімко розвивався цей регіон. І це можливо лише завдяки співпраці разом з вами, бізнесмени, народні депутати, лідери регіонального та місцевого рівня. А також за підтримки уряду. Чернігівцям хочу пообіцяти бути відкритою і робити все можливе, щоб крок за кроком їхнє життя стало кращим», – зазначила Анна Коваленко.

Під час форуму говорили і про українську землю. Привселюдно президент підписав указ, який передбачає передачу чорноземів у комунальну власність громад.

«Із 26 жовтня 2020 року всі громади зможуть отримати землі в комунальну власність і використовувати кошти від землекористування для розвитку та добробуту своїх громад», – повідомив президент України.

Цей закон забороняє продаж комунальних земель. Володимир Зеленський зазначив, що таким чином їх збережуть у власності України. Загалом місцеве самоврядування отримає у свою власність понад 2 мільйони гектарів землі. Їх отримають 1469 новостворених ОТГ. «Держгеокадастр України в добровільному порядку, згідно зі ст. 117 Земельного кодексу України, за актом прийому-передачі розпочне передачу земель, щоб громади від моменту свого функціонування, формування відповідних виконкомів, своїх органів управління, мали ключовий ресурс, яким є земля. І були в рамках прийнятих під час земельної реформи законів її розпорядниками», – наголосив Роман Лещенко, голова Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру.

Також громади зможуть детально планувати розбудову своїх територій, забезпечувати адміністрування сплати податків до місцевих рад і здійснювати інвентаризацію всіх земель. Як зазначив Роман Лещенко, до комунальної власності також перейдуть ліси та водойми.

Ольга Лазун

Чернігів і Ніжин – у «червоній» карантинній зоні

Україна продовжує бити коронавірусні антирекорди. Найбільша кількість випадків виявлених упродовж доби – 6 410. На Чернігівщині хвороба теж поширюється досить швидко.

Тож із понеділка, 19 жовтня, Чернігів і Ніжин потрапили до «червоної» карантинної зони, решта області – в «помаранчевій».

«Червона» зона передбачає жорсткіші обмеження. Однак їх вирішили не дотримуватися в тому обсязі, як має бути. Зокрема громадський транспорт продовжує свою роботу, не закриваються дошкільні заклади та працює бізнес.

Між тим певні обмеження таки запроваджені. Із нинішнього понеділка час роботи кафе та ресторанів скорочено до 21-ї години. Також закрито розважальні зони в торговельних центрах, кіно-театри, а ще заборонено масові заходи, на яких збирається понад 20 осіб.

Окрім того, на день голосування в Чернігові виділено додаткові кошти для забезпечення виборчих дільниць усіма засобами дезінфекції та індивідуальної безпеки.

Вогнеборці під час ліквідації пожежі врятували двох малолітніх дітей

Загоряння в житловому будинку сталося в Куликівці. На місце події оперативно прибули рятувальники. На той момент в одній із кімнат будинку відбувалося горіння та щільне задимлення. Рятувальники в апаратах захисту органів дихання та зору провели розвідку і виявили та вивели з небезпечної зони хлопчика та дівчинку, 2013 та 2015 років народження.

Як з'ясувалося, того вечора 25-річна матір дітей розтопила піч і, залишивши малечу саму вдома, пішла у своїх справах. Через несправність опалювального приладу сталося займання дерев'яних конструкцій будинку, яке мало не призвело до трагедії.

Рятувальники ДСНС України закликають громадян звертати увагу на стан печей і димарів. Своєчасно очищайте їх від сажі, а у разі появи тріщин – негайно їх зашпаруйте. Щоб уникнути загоряння від тепло-

вого впливу, не перегрівайте надмірно опалювальні прилади та не розташовуйте поблизу них ліжка, меблі, дрова або інші займисті речі. Не залишайте дітей без нагляду, контролюйте їхні розваги та виховуйте навички культури безпечної поведінки. Зберігайте сірники і запальнички в недоступних для них місцях і частіше роз'яснюйте про небезпеку гри з вогнем. Пам'ятайте, дотримання правил пожежної безпеки допоможе вам уникнути лиха й зберегти життя та майно.

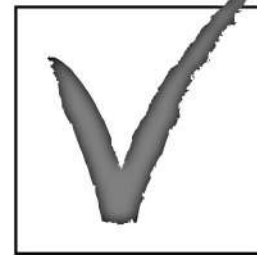
34-річний чоловік розбещував школярку

Полицейські відділу боротьби зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми, разом із колегами з Управління карного розшуку ГУНП у Чернігівській області затримали молодика, який пропонував неповнолітнім дівчатам інтимні стосунки за гроші. Правоохоронці встановили, що чернігівець, 1986 року народження, знаходив неповнолітніх дівчат із малозабезпечених родин через інтернет. У процесі спілкування він пропонував школяркам зустрічі інтимного характеру за гроші та дорогі подарунки.

Полицейські затримали 34-річного чоловіка саме під час зустрічі з черговою школяркою. Наразі правоохоронці встановлюють причетність підозрюваного до інших злочинів.

Поліція Чернігівської області повідомляє, що слідчі відкрили провадження за статтею 156 Кримінального кодексу України – розбещення неповнолітніх, вчинення розпусних дій щодо особи, яка не досягла 16-річного віку.

ГОЛОСУЙ ЗА «НАШ КРАЙ» В УСІХ БЮЛЕТЕНЯХ!

НАШ КРАЙ
СИЛА ГОСПОДАРНИКІВ ТА ПРОФЕСІОНАЛІВ

Коллекцію козаків створили люди з інвалідністю

Сьогодні, 22 жовтня, Чернігівський обласний художній музей імені Григорія Галаґана у співпраці з громадською організацією «Інтеграція» презентує виставку «Душа і тіло – разом до перемоги!». Поряд із живописними полотнами відомих художників – Олексія Потапенка, Івана Присяника, Олександра Белозора, Володимира Мухи – свої творчі роботи представляють люди з інвалідністю.

Упродовж кількох років під керівництвом майстра виробничого навчання комунального підприємства «Надія» Чернігівської обласної ради Андрія Зайченка сильним духом вдалося створити декоративно-скульптурні композиції, що відображають постаті козаків, їхнє життя та бойову звитягу. Серед скульптур – легендарні гетьман Богдан Хмельницький, кошовий отаман Іван Сірко, сильні та мужні українські козаки. Верхи на конях, з обладунками. Разом із відважними воїнами – скульптура харизматичного українського діда Панаса на возі, який іде з ярмарку чи на ярмарок, а з собою везе мішок борошна, бочку з пивом, городину.

Україна переходить на зимовий час

Щороку в Україні переводять стрілки годинників на літній і зимовий час. 2020-й рік не стане винятком. Датою переходу на зимовий час в Україні є остання неділя жовтня.

Таким чином, переведення часу в 2020 році відбудеться у ніч із суботи, 24 жовтня, на неділю, 25 жовтня. Цієї ночі о 4:00 українці перемістять стрілки годинників на одну годину назад. Тож завдяки цьому можна буде довше поспати.

Слід також зазначити, що на 25 жовтня в Україні заплановані місцеві вибори, тому варто уважно стежити за часом.

«Десна» зазнала першої поразки в національній Прем'єр-лізі в цьому сезоні

Команда Олександра Рябоконя у матчі 6-го туру УПЛ з рахунком 2:0 поступилася в гостьовому матчі «Дніпру-1». Чернігівці пропустили по голу на початку кожного з двох таймів.

Після цієї поразки чернігівці опустилися на сьому сходинку в турнірній таблиці, маючи 9 очок у своєму активі.

Свій наступний поєдинок сіверяни проведуть 24 жовтня в Києві проти донецького «Олімпіка».

М	Команда	І	О
1	Динамо	6	14
2	Ворскла	6	14
3	Шахтар	6	12
4	Колос	6	11
5	Маріуполь	6	10
6	Олімпік	6	9
7	Десна	6	9
8	Олександрія	6	9
9	Зоря	6	6
10	Дніпро-1	6	5

У найбільшому селі Носівської громади ВІДКРИЛИ СУЧАСНУ АМБУЛАТОРІЮ

У селі Володькова Дівиця, що входить до складу Носівської ОТГ, урочисто відкрили нову сучасну амбулаторію. Люди кажуть, що давно цього чекали, адже приміщенню, в якому розташовувалася стара, вже 130 років.

Будівництво амбулаторії коштувало 8 мільйонів 600 тисяч гривень. Із них 2 мільйони – це гроші громади. З її бюджету було виділено додатково 500 тисяч на обладнання кабінетів. «Забезпечили всім. Починаючи від ліжок, де буде денний стаціонар. А також столи, ваги, все, що потрібно для того, щоб брати аналізи, кров. Ми поспілкувалися з нашим головним лікарем і дали їм усе потрібне для обслуговування мешканців громади», – розказує Володимир Ігнатченко, голова Носівської ОТГ.

В амбулаторії працюватимуть сімейні лікарі та вузькі спеціалісти.

«У нас село дуже велике і дуже багато людей звертаються до стоматолога. Діток багато, тому вирішили, що тут буде кабінет стоматолога. Фізкабінет буде. Нам також до амбулаторії подарували новий автомобіль медичний. Закупили нове обладнання», – окреслює перспективи Олександр Гаврилко, староста Володьководівського старостинського округу.

Володимир Ігнатченко

Борис Приходько

Цього дня згадали про трагічно загиблого Валерія Давиденка, який багато років опікувався Носівщиною.

«Валерій Миколайович Давиденко завжди опікувався всіма проектами, які були в нашій громаді. Завжди допомагав і сьогодні розділив би з нами цю радісну подію. Ми йому вдячні за всі починання, що він нам допомагав, і світла йому пам'ять», – зазначив Володимир Ігнатченко.

На відкриття амбулаторії завітав друг Валерія Давиденка, народний депутат України Борис Приходько. Він наголосив на тому, що будівництву медичного закладу передувала багаторічна робота.

«По-перше, я прожив у Носівці 17 років. А по-друге, віддаю шану своєму товаришу, якого зараз із нами нема, бо він це розпочинав, він займався тим, що вибивав гроші в державі як народний депутат, звертався до ОДА. І його справи продовжуються», – запевнив Борис Приходько.

Він зазначив, що нова амбулаторія – це дійсно сучасний заклад, який працюватиме для людей.

«Оперативне надання медичної допомоги – це головне. Тому що один із пріоритетних напрямів децентралізації – це надання якісної сільської медичної допомоги. Площа амбулаторії – 320 квадратних метрів. Тут працюватимуть стаціонарно чотири лікарі, вони надаватимуть увесь комплекс медичних процедур і допомоги людям. Тут є чотири ліжка денного стаціонару та два ліжка – дитячі приміщення», – розказав Борис Приходько.

До Володьководівського старостинського округу входять 7 сіл. Це 5 тисяч населення, із них 3,5 тисячі живуть у самій Володьковій Дівиці. Вона є найбільшим селом у громаді. Окрім нової амбулаторії, тут діють і два ФАП. Також голова громади розповів про плани оновити денний стаціонар у Носівці вже наступного року.

Ольга Лазун

ПЛАТФОРМА НЕЗАЛЕЖНИХ ДУМОК

Оксана ПИСАНА

Про дитячі «травми» і батьківство

Підслухала цікаву розмову чоловіка років 30-ти і його знайомої:

— Це все мої батьки винні, що я тепер не можу знайти себе в житті!

—??!

— У мене не було дитинства! Емоційно мої батьки холодні, бездушні люди! Мама працювала цілими днями, потім відпочивала коло телевізора, на мене часу не мала... Батько теж приходив пізно.

— Може, треба було заробляти гроші, це ж 90-ті роки, тоді всім було суцужно...

— То що, я тепер повинен розрібати їхнє «суцужно»? Я зараз намагаюся з ними теж холодно розмовляти. Живемо як чужі люди.

— А ти що, досі з батьками живеш?!

— Ну так, а що?

— А чому ж, якщо тобі з ними так кепсько, не орендуєш квартиру?

— Я на оренду не заробляю! У мене душевна травма з дитинства, я не можу влаштуватися на нормальну роботу.

— Так із батьками тобі жити важко!

— То що, мені тепер гарувати на двох роботах, як вони в моєму дитинстві?! Я просто караю їх мовчанням.

І так стало шкода отих батьків. Спершу працювали, щоб сина виростити, вивчити. Тепер, певно, працюють, щоб оплачувати комунальні, купувати домашню техніку, продукти. А син їх «мовчанням карає» за те, що через їхню емоційну холодність не може тепер нормально жити і влаштуватися на роботу. І якщо жениться, тож приведе до мами з татом на все готове однозначно. Якщо жениться...

Як кажуть, у бажання – сто можливостей, у небажання – сто причин. А ще кажуть, що хоч як би ви виховували свою дитину, а їй завжди буде що розказати своєму психотерапевту.

Тому так і хочеться побажати батькам, у яких ростуть такі «ображені» сини та доньки: відпустіть їх у вільне плавання ще у 18 років. Спишайте зі своєї шиї і вчіться жити для себе, радувати себе, балувати себе. Бо, бачите, не вгодиш...

Участь і перемога у виборах по 208-му виборчому округу для Людмили Давиденко стали над-принциповими. Адже сьогодні вона хоче довести, що смерть її чоловіка, котрого двічі обирали народним депутатом у цьому окрузі, не зведе нанівець його справи, на які було витрачено купу енергії, сил, коштів, днів і місяців, коли дружина та діти не бачили свого чоловіка та батька. Бо він жив проблемами й турботами своїх виборців. Тож напруження й розпочаті ініціативи Валерія Давиденка продовжить Людмила Давиденко. Інакше свого життя вона вже не уявляє.

Стратегія залучення коштів на розвиток громад

Контроль за ресурсами, належними громаді, – це шлях до добробуту. Кандидат у народні депутати у 208-му виборчому округу Людмила Давиденко під час зустрічі з жителями Борзнянщини розповіла про стратегію розвитку сіл і селищ.

«Ми хочемо, щоб ви знали, скільки збирається податків, зокрема за рахунок орендної плати з землі, тієї, що здає на аукціоні, землі, яку орендують фермерські господарства. Ми хочемо, щоб це було здобутком. Тоді ви можете знати, як ці кошти розподіляються», – розповіла Людмила Давиденко, кандидат у народні депутати по 208-му виборчому округу.

Інвентаризація майна громад – одна з принципових позицій

Неймовірний потенціал для розвитку мають села і селища Чернігівщини. Кандидат у народні депутати України Людмила Давиденко, зустрічаючись із жителями Бахмачини, заявила про необхідність інвентаризації майна громади.

«Провести інвентаризацію всього того, що є в селі. І невитребувані паї, і кому належать ліси навколо, і безхазяйне майно на території сіл», – сказала Людмила Давиденко.

Перегляд умов, на яких використовується те, що належить людям, і більш раціональна та господарська робота з ресурсами зможуть зробити село процвітаючим.

«Ті люди, які живуть на землі, мають жити якісно і максимально комфортно», – переконана кандидат у народні депутати у 208-му виборчому округу.

Людмила Давиденко в разі обрання народним депутатом пообіцяла стояти на варті інтересів простих людей. Вона прагне стати опорою і надією для жителів 208-го округу, бути достойним наступником свого чоловіка Валерія Давиденка.

«Відремонтована дорога, школа, освітлення, водогін, збережений садочок або збудована амбулаторія. Скрізь він докладав своєї руки. Він був людиною небайдужою», – запевнила жінка.

Щоденно зустрічаючись із жителями сіл і селищ, із колективами лікарень і закладів освіти, Людмила Давиденко одержує їхню підтримку, розуміння і зво-

ЛЮДМИЛА ДАВИДЕНКО – опора і надія для жителів 208-го округу

Повна інвентаризація майна та земель громади покаже, що насправді гроші є або що їх можна заробити. І село, його жителі можуть бути самодостатніми та заможними. Адже реформа децентралізації дала неймовірні можливості для розвитку.

«Щоб кошти, які заробляють у селі, розподілялися не з Києва. Не від тих людей, які не розуміють, що у нас тут відбувається», – наголосила кандидат у народні депутати по 208-му виборчому округу.

«Ми хочемо вас об'єднати навколо нас. Ми готові прийти на допомогу. Розбудувати села і робочі місця створювати. Є приклади. Ми тримаємо поголів'я три тисячі, 1100 – тільки дійного стада. І будуємо, і розвиваємо», – запевнив Валерій Колоша, депутат Чернігівської обласної ради, директор ПСП «Пісківське».

Людмила Давиденко як народний депутат готова стати лобістом інтересів простих людей. Відстоювати їхні права в парламенті та на всіх рівнях влади. Тому, щоб обрати достойного кандидата, треба прийти на вибори та проголосувати.

«Останні роки нам увесь час говорять, що ми ні на що не можемо впливати, що наш голос нічого не змінить, що нічого ми не можемо змінити. Але це неправда. У нас є всі важелі впливу, і нам треба лише не бути байдужими», – закликає кандидат у народні депутати по 208-му виборчому округу.

Людмила Давиденко сьогодні готова стати депутатом від народу, готова іти шляхом свого трагічно загиблого чоловіка Валерія Давиденка.

Зустріч із жителями Талалаївщини

Людмила Давиденко, відвідавши Талалаївський район, обговорила з людьми питання продажу землі. Попросила власників паїв не продавати свої земельні наділи за безцінь.

«Вони користуються оцим нашим збожінням, що ми біжимо до першого

фермера, аби за скількись віддати. Бо нам сьогодні потрібні гроші на операцію, чи на якесь лікування. А хіба оце по тисячі доларів – це ціна за землю? Ні. У Голландії, де земля через десять років буде затоплена, 30 тисяч євро пропонують», – повідомила Людмила Давиденко.

Сьогодні може статися так, що держава «покине» людей, залишивши їх напризволяще перед агрохолдингами, які за безцінь видурюватимуть у селян їхнє право на землю. Людмила Давиденко як правознавець знає, як протистояти юридичним махінаціям. Вона, як і її чоловік Валерій Давиденко, готова стояти на варті прав своїх виборців.

«Я хочу сказати, що саме Людмила Олексіївна Давиденко зможе достойно продовжити справи Валерія Миколайовича. Вона нас не підведе, я в цьому впевнений. Тому прошу всіх вас прийти 25 жовтня і підтримати Людмилу Олексіївну. Команда Валерія Миколайовича залишилася та сама. Люди всі професійні, господарни-

ми», – зауважив Анатолій Дупа, представник Талалаївської громади.

Зараз Людмила Давиденко, балотуючись у народні депутати, активно проводить зустрічі в громадах 208-го округу. Вона ні на крок не хоче відступати від ідеалів свого чоловіка. «Валерій Миколайович, який був останні шість років вашим представником, уже привчив, щоб народний депутат був дійсно народним. І щоб кожен мав можливість його і за руку потримати, і якусь розмову провести особисту. Дуже багато часу проводив на окрузі, я маю намір не переривати цієї традиції», – зазначає Людмила Давиденко.

Відвідати кожен район, кожному сільську раду, подивитися в очі кожному – таку мету ставить перед собою Людмила Давиденко, яка виросла на Чернігівщині, і для неї це рідна земля. Тому вона не підведе ні справу свого чоловіка, ні своїх земляків. Адже як самовисуванець іде служити людям, а не політичним партіям.

ротній зв'язок. Вона – проста, надійна, своя – вибрала шлях бути з народом, бути зі своїми виборцями.

Людмила Давиденко закликала людей не бути байдужими

Перемогти, щоб продовжити справу трагічно загиблого народного депутата Валерія Давиденка. Його дружина, яка вирішила довести, що все зроблене її чоловіком не було даремним, продовжує зустрічі з жителями 208-го виборчого округу.

«Маю намір балотуватися, щоб продовжити його роботу в окрузі», – повідомила кандидат у народні депутати по 208-му виборчому округу.

Людмила Давиденко під час діалогу з жителями Бахмацького району попросила їх не бути байдужими до власного життя та прийти 25 жовтня на виборчі дільниці, проголосувавши за тих, кому вони довіряють.

«25 жовтня будуть вибори. Я вас всіх закликаю обов'язково на них прийти. Обов'язково віддати власні голоси. Не стояти осторонь. Не чекати, що хтось проголосує за вас, що комусь видніше», – наголошує вона.

Сьогодні жителі громад завдяки реформі децентралізації мають унікальний шанс вибрати владу яка буде поряд, яка не втече до Києва чи Чернігова.

«Реформа децентралізації спрямована на те, щоб ми обрали тих, хто тут, на місцях. І щоб ці люди не чекали чиєсь вказівки, щоб вони були поруч із нами, щоб вони до нас дослухалися. Щоб вони ухвалювали ті рішення, які для нас важливі», – зазначає Людмила Давиденко.

На Чернігівщині «батьком» децентралізації був чоловік Людмили Давиденко. Він не зумів завершити все розпочате, тому зараз ця проста жінка, яка ніколи не була в політиці, за підтримки однодумців Валерія Миколайовича вирішила продовжити цю роботу. Роботу з людьми, роботу для людей.

Життя в селі кардинально відрізняється від міського. Це не тільки ранні підйоми, а й щоденна важка праця. Мешканка села Івашківка Городнянського району Євгенія Лузан розповіла про свої сільські будні. День починається з підйому о 5-й ранку.

Серед найперших ритуалів – обхід худоби. Жінка каже, що не завжди є час навіть випити кави, адже треба порати господарство. Вона має в'єтнамських свиней і чимало голів птиці.

«Працюємо дотемна. Поки всіх погодуеш, почистиш, виженеш на пасовище. Багато роботи на городі. Вона починається, щойно сніг зійде, і до пізньої осені. Треба посадити, потім полоти, доглядати. Як усе

Євгенія Лузан

Відпочити вдається нечасто. Хвилинка випадає тільки тоді, як йде дощ або немає нагальної роботи.

За її словами, в селі залишилося мало молоді. У школі навчаються 26 дітей. Дозвілля теж небагато.

«У Будинку культури проводять концерти до різноманітних свят – 8 Березня, Новий рік та інші. Були гуляння й на Івана Купала, поки карантин не запровадили. А через епідемію люди взагалі засиділись удома, тому не хочуть ходити на заходи», – каже Євгенія Лузан.

Загалом же карантин вплинув не лише на дозвілля. Людям важко було виїздити на роботу, зросли й ціни на різноманітні товари та послуги.

«Нам хоч карантин, хоч ні, а ми встаємо і працюємо. Але важко фінансово. Треба заплатити хоча б за оранку городу. Зерно та борошно теж необхідно купувати. Картоплю, хоч і са-

тина чоловіків влаштувалася на місцеві аграрні фірми, а для жінок роботи майже нема.

«Колгоспів нема і роботи на селі нема. На заробітки з нашого села мало хто їздить. Та вже й нікому. Молодь поїхала до Чернігова. З кожним роком її дедалі менше», – пояснює жінка. Євгенія Лузан працює молокозавготівником. О 6.30 ранку люди зносять до неї на прийомний пункт молоко. Його приймають у бідони, які забирає машина. За її словами, зараз корів у селі небагато. Раніше було три череди приблизно по 150 тварин, а зараз не більше 120 голів на все село, адже старим людям важко доглядати за коровами, до того ж це фінансово не вигідно. Літр молока коштує 5 гривень. Той, хто має можливість, возить його на чернігівські ринки. Тут трилітрову банку можна продати за 50 гривень.

До міста люди добираються своїм авто або автобусом. Він

ПІДЙОМ УДОСВІТА та РОБОТА ДО САМОЇ НОЧІ: жителька Чернігівщини розповіла про будні сільської жінки

позріє, то зібрати врожай і заховати у погріб – це гарбузи, буряки, картопля та багато іншого. Прибираємо сміття, сіємо на зиму різні культури», – каже пані Євгенія.

Найгарячіша пора – літо. Треба не лише на городі поратися, а ще й запасати сіно на зиму. Пані Євгенія розповідає, що через роботу до хати не

має часу зайти, аж поки не сяде сонце. Доводиться працювати до 11-ї вечора. Інколи вона забуває і про обід.

Уже 12 років, як пані Євгенія розлучена, тому все господарство на ній. Доводиться допомагати і матері-пенсіонерці, яка живе в цьому ж селі. Каже, що за цей час навчилася всього, може не лише господар-

ство доглядати, а й хату поремонтувати. Такої роботи завжди вистачає. Зараз підросли сини, тому також взялися допомагати мамі. Старший хлопець навчається в Чернігові, а молодший пособляє чим може. Жінка каже, що діти привчені до роботи в селі з самого малечку, тому охоче працюють у межах своїх сил.

мі вирощуємо, але, аби її обробити, треба заплатити трактористу», – зазначила господиня.

Дорогі й дрова для опалення. Пані Євгенія каже, що ще має запас із минулої зими, адже вона була теплою.

У самій Івашківці роботи небагато. Люди працюють у школі, будинку культури, магазинах, медпункті та сільраді. Час-

один і ходить зранку та ввечері. Дорога до Чернігова і назад коштує приблизно 90 гривень.

Попри труднощі життя в селі, пані Євгенія не хоче переїздити до міста. Каже, що колись там вчилася, але в селі їй значно комфортніше, адже нема шуму та метушні, яка жінку дуже втомлює.

Ольга Лазун

Нове дихання отримала бібліотека в селі Андріївка Михайло-Коцюбинської громади. Підняти «з попелу» любов місцевих до читання взялася молода дівчина Ірина Соколова. Вона наразі своєю мегаактивністю та відданістю справі підкорює «жителів» Фейсбуку.

МОЛОДА БІБЛІОТЕКАРКА ВІДСТОЮЄ ДЛЯ КНИЖОК «МІСЦЕ ПІД СОНЦЕМ»

Ірині 26 років, вона навчалася на вчителя історії та археолога в Чернігові. Родом з Андріївки. Має чоловіка та трьохрічну дитину, яка й надихає дівчину до розвитку бібліотечної справи.

«Загалом у нас читаюча сім'я. У моєї мами велика бібліотека, і ми всі з дитинства читаємо, тому мені боляче дивитись, у якому стані ця вся справа загалом по Україні», – пояснює Ірина.

Після декрету майбутній бібліотечний функціонер працювала в дитячому садочку. Не так давно староста села Андріївка запропонувала їй спробувати себе в новій справі.

«По-перше, зараз я вивчаю досвід інших бібліотек, адже для мене це все нове. А якщо назвати, що вже запроваджує, то це гра в настільні ігри – «Монополія», «Подорож Україною» тощо. Окрім цього, «освоюємо» пазли, розмальовки тощо. Планую надалі, як з'являться кошти, купити більше настільних ігор, поставити їх на баланс і видавати читачам. Ще серед новинок – проведення різних майстер-класів, зокрема із виготовлення закладок для

Ірина Соколова

книг. Періодично проводимо квести. Вже були квести до Івана Купала, «пиратський» і до Дня Незалежності. Щодо планів, то хочемо проводити вечори з показом кіно та обговоренням книжок. Це вже з дорослішим населенням. Проте наразі проблеми з технікою», – розповідає Ірина Соколова.

Завдання, яке ставилось перед Іриною на початку роботи, – зробити бібліотеку центром дозвілля, зокрема для молоді.

«Я хочу, щоб бібліотека розвивалася, адже коли я прийшла на роботу і побачила, з чим маю працювати, то хотіла плакати... Працювати мало з чим є. Література в бібліотеці здебільшого ще радянська, сільськогосподарська тощо. Дитячої літератури було зовсім мало.

Я працюю тут усього третій місяць і вже можу сказати, що діти почали читати більше. Деякі дітлахи взагалі навіть не знали, що в нас є бібліотека. Вважаю, що книжка – це запорука розвитку громади. Як кажуть, «діти, які читають, – це дорослі, які думають», – зазначає дівчина.

Щойно розпочавши працювати, Ірина написала прохання до видавництва України, щоб ті подарували Андріївській бібліотеці нові дитячі книжки. Багато відмовили, часто пояснюючи карантинном. Деякі обґрунтовували відмову вже наявними благодійними проектами, мовляв, до іншої благодійності не готові. Проте були й ті, що відгукнулися, і те-

пер Андріївська бібліотека має і дитячі новинки.

«Більше співпрацюю з дітьми, бо їх легше залучити, і вважаю, якщо з раннього віку почати з ними працювати, то надалі вони будуть зацікавлені в подальшому розвитку. Щодо старшого покоління, особливо в селі, то в усіх є робота, свої проблеми, тому відволікти їх від цього дуже важко», – зазначає Ірина.

Роботу в соцмережі Facebook, у якій андріївська бібліотекар особливо активна, вважає більше для дорослого населення, для батьків. Для залучення людей до бібліотеки, за словами Ірини Соколової, цей метод комунікації ефективним назвати не може, а от для самореклами і звіту про проведену роботу – це класний спосіб. Також через Facebook можна знайти однодумців, приміром. Наразі далекоглядних планів для розвитку бібліотеки Ірина не бачить, адже все впирається у фінансування. Зараз вона активно з громадою шукає спонсорів на проведення майстер-класів для дітей.

Олег Дешура

